

CT-dikke darm (virtuele coloscopie)

U krijgt binnenkort een onderzoek met de CT-scanner (Computer Tomograaf). Deze brochure bevat belangrijke informatie die u moet weten vóór het onderzoek.

Met een CT-scanner is het mogelijk om foto's te maken van dwarsdoorsneden van uw lichaam. Dit gebeurt met behulp van pijnloze röntgenstralen. Meestal levert dit onderzoek meer informatie op dan normale röntgenfoto's. Een hulpmiddel bij het maken van een CT-scan is het gebruik van contrastmiddel. Door het inspuiten van contrastmiddel worden onder andere organen en bloedvaten duidelijker afgebeeld, waardoor eventuele afwijkingen worden aangetoond die anders onzichtbaar zouden blijven. Contrastmiddel kan gedronken worden en/of via de bloedbaan worden ingespoten. De ene manier sluit de andere niet uit; soms is een combinatie van beide noodzakelijk.

De dikke darm moet worden voorbereid voor het slagen van het onderzoek. U wordt gevraagd om laxeremiddelen en contrastvloeistof in te nemen tijdens een **2-daags dieet**. Lees de aanwijzingen hiervoor goed door.

Wat te doen in geval van ziekte of verhindering?

Als u door ziekte of een andere reden verhinderd bent uw afspraak na te komen, wordt u verzocht zo spoedig mogelijk contact op te nemen met de afdeling Radiologie. Onze contactgegevens vindt u onderaan deze brochure. In uw plaats kan iemand anders geholpen worden!

Waar vindt het onderzoek plaats?

Let op! Het onderzoek kan plaatsvinden op meerdere locaties:

- Locatie ETZ Elisabeth, begane grond, afdeling Radiologie, route 72;
- Locatie ETZ TweeSteden, begane grond, afdeling Radiologie, route 77.

In uw afspraakbrief vindt u op welke locatie u verwacht wordt. Wilt u zich bij aankomst bij de balie van de afdeling Radiologie melden?

Als u bent opgenomen, wordt u er vanaf de verpleegafdeling naartoe gebracht.

Belangrijk om te weten vóór het onderzoek

Voorkomen van schade aan de nieren

Jodiumhoudende contrastmiddelen kunnen schade toebrengen aan de nieren. Mensen met normaal werkende nieren (voldoende nierfunctie) ondervinden vrijwel nooit schade, maar als de nieren minder goed werken, bestaat er een grotere kans op nierschade. Dit is de reden dat er vóór ieder CT-onderzoek waarbij jodiumhoudend contrastmiddel wordt toegediend, een recente nierfunctie bekend moet zijn. Als in de afgelopen 3 maanden de werking van uw nieren niet gecontroleerd is, zal uw specialist regelen dat u hiervoor bloed laat prikken.

Mocht blijken dat uw nieren onvoldoende werken, dan zullen er vóór het CT-onderzoek maatregelen genomen worden om uw nieren extra bescherming te bieden tegen het contrastmiddel. Dit kan via het toedienen van vocht via een infuus. U zal dan op de dag van het onderzoek worden opgenomen in het ziekenhuis.

Vorbereiding

Voor het onderzoek is een speciale voorbereiding nodig, in de vorm van een 2-daags dieet. Wij verzoeken u om de instructies nauwgezet op te volgen om het onderzoek zo succesvol mogelijk te laten verlopen.

De inname van laxeremiddelen en contrastvloeistof zorgen voor een sterke darmbeweging en regelmatig (dunne) ontlasting. Zorg ervoor dat u bij een toilet in de buurt blijft. De laxering kan ook nog werken op de dag van het onderzoek. Dit is normaal en geen reden om uw onderzoek af te zeggen. Het is belangrijk om veel te drinken omdat u door het laxeren veel vocht verliest. Het drinken voorkomt uitdroging en hoofdpijn.

Het dieet vindt u stap voor stap beschreven achteraan deze brochure.

Vanwege toediening van medicatie raden wij u met klem aan om iemand in te schakelen die u na het onderzoek naar huis kan brengen.

Medicijnen

Tijdens de voorbereiding op het onderzoek kunt u alle medicijnen gewoon blijven gebruiken, met uitzondering van kalktabletten (calciumtabletten) en eerder voorgeschreven laxemiddelen. Houd er echter wel rekening mee dat door het gebruik van laxemiddelen niet alle stoffen goed in uw lichaam worden opgenomen. Vrouwen die de anticonceptiepil slikken, moeten rekening houden met een verminderde werking hiervan.

Als u door een specialist uit het ziekenhuis bent doorverwezen voor dit onderzoek, gelden er aanvullende maatregelen voor uw medicijngebruik omdat er tijdens het onderzoek jodiumhoudend contrastmiddel zal worden ingespoten.

Bepaalde medicijnen kunnen in combinatie met jodiumhoudend contrastmiddel schadelijk zijn voor de nieren. Gebruikt u suikerziekte medicijnen van het type Metformine®? Neem deze niet in op de dag van het onderzoek. Gebruikt u ontstekingsremmende medicijnen van het type NSAID (zoals Ibuprofen®, Diclofenac®, Naproxen® en aspirine)? Neem deze niet in op de dag van het onderzoek.

De dag na het onderzoek kunt u uw medicatie weer nemen zoals u gewend bent.

Mocht u een bijsluiter willen lezen van één van de voorgeschreven medicijnen, verwijzen wij u naar <https://www.apotheekkennisbank.nl/geneesmiddelen/bijsluiters/zoeken>

Patiënten met diabetes kunnen een freestyle Libre sensor hebben. Mogelijk worden de waardes beïnvloed door röntgenstraling. Wij adviseren daarom om de sensor te vervangen na de CT-scan óf de waardes te controleren met een vingerprik tot de sensor vervangen wordt.

Melden

Als één of meerdere onderstaande onderwerpen op u van toepassing zijn, meld dit dan aan de laborant zodat hier rekening mee gehouden kan worden.

- Als u **zwanger** bent, ook als u het nog niet helemaal zeker weet. Röntgenstralen kunnen schadelijk zijn tijdens de eerste weken van de zwangerschap;
- Als u **overgevoelig** bent voor jodium of contrastmiddelen. Om een overgevoeligheidsreactie tegen te gaan, is het mogelijk om medicijnen toegediend te krijgen. Deze medicijnen kunnen de rijvaardigheid beïnvloeden. Het is daarom verstandig dat u iemand inschakelt die u naar huis kan brengen na het onderzoek;
- Als u **COPD of hooikoorts** heeft;
- Als u een **darmstoma** draagt meldt u dit bij de aanvragend arts. Het onderzoek zal mogelijk aangepast worden.

Kleding

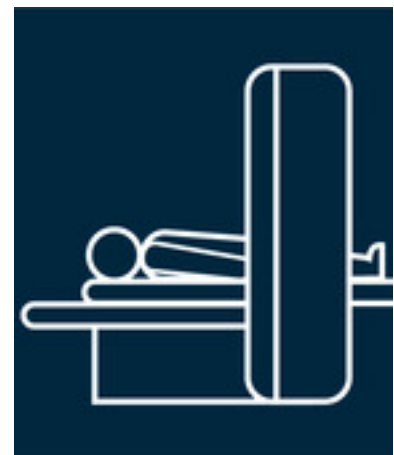
Voor het onderzoek moet u zich uitkleden. Ook de onderbroek moet uit. U kunt een eigen (lang) T-shirt of nachthemd aanhouden. Hierop mogen geen ritsen, knopen of pailletten zitten, aangezien metaal in de kleding storend is voor het onderzoek.

Zodra u op de onderzoekstafel ligt, wordt u bedekt met een deken.

Hoe gaat het onderzoek verlopen?

De CT-scanner heeft een korte ronde opening waardoorheen een onderzoekstafel geschoven kan worden. Tijdens het scannen schuift de tafel meerdere keren (gedeeltelijk) heen en weer door de scanner.

Zodra het onderzoek van start gaat, ligt u alleen in de onderzoeksruimte. Dit is vanwege de röntgenstralen. Röntgenstraling is nauwelijks schadelijk wanneer af en toe foto's worden gemaakt. Het kan wel schadelijk zijn wanneer men er elke dag in werkt. Daarom gaan de laboranten naar de kamer naast de onderzoeksruimte wanneer het apparaat in werking treedt. De laboranten kunnen u door het raam zien en kunnen door een intercom met u praten.

Voordat er gestart wordt met de scan krijgt u middels een prik een infuus aangelegd in de arm. Hierdoor krijgt u het medicijn Buscopan® toegediend. Dit medicijn zorgt ervoor dat de darmen ontspannen en gemakkelijker ontplooiën, zodat u minder last heeft van krampen tijdens het onderzoek en de beelden beter te beoordelen zijn. Direct na het toedienen van Buscopan® kunt u tijdelijk last krijgen van wazig zien. Wij raden u daarom af zelf naar huis te rijden.

Vervolgens zal de laborant een dun flexibel slangetje in uw anus plaatsen, dat op de plek wordt gehouden door een ballonnetje die inwendig wordt opgeblazen. Via dit slangetje wordt er lucht in uw darm gebracht, waardoor deze ontplooit en daarmee beter te beoordelen wordt. U kunt er een vol, gespannen gevoel van in de buik krijgen. Het slangetje is verbonden met een zak. Het is normaal dat u tijdens het onderzoek nog dunne ontlasting verliest, dit wordt opgevangen in de zak. Er zal een scan worden gemaakt terwijl u op de rug ligt en een scan terwijl u plat op de buik ligt. Tijdens de röntgenopname, die enige seconden duurt, hoort u hoe de röntgenbuis in het apparaat om u heen draait. Het is belangrijk dat u tijdens het onderzoek goed stil blijft liggen. Tijdens het onderzoek kunt u ademhalingsinstructies krijgen van de laborant.

Als het onderzoek is aangevraagd door uw huisarts, wordt er meestal geen gebruik gemaakt van contrastmiddel. Bij onderzoeken aangevraagd door een specialist is dit veelal wel het geval en is onderstaande uitleg van toepassing.

Tijdens het onderzoek wordt via een automatische injector jodiumhoudend contrastmiddel door het infuus gespoten. Het contrastmiddel wordt in de bloedbaan opgenomen en gaat zo door uw hele lichaam. Uiteindelijk wordt het gefilterd door uw nieren en verdwijnt door te plassen weer uit uw lichaam. Het contrastmiddel is niet radioactief. Het contrastmiddel kan de volgende **bijwerkingen** hebben:

- een warm gevoel dat door uw lichaam trekt;
- een rare smaak in uw mond;
- het gevoel dat u in de broek plast zonder dat dit daadwerkelijk gebeurt.

Deze bijwerkingen kunnen optreden direct nadat het contrastmiddel wordt ingespoten en verdwijnen na een paar minuten weer.

Een enkele keer komt het voor dat er pas na enkele uren of de volgende dag bijwerkingen optreden. Deze overgevoeligheid voor contrastmiddel uit zich in de vorm van (gal)bultjes, roodheid van de huid en/of jeuk. Mocht dit bij u het geval zijn, lees dan direct de brochure [Nazorg bij een \(intraveneus\) jodiumhoudend contrastonderzoek](#) zodat u weet hoe te handelen.

Het gehele onderzoek duurt ongeveer 20 minuten, de scan zelf maar een aantal seconden.

Na het onderzoek

Na het onderzoek kan het voorkomen dat u meerdere keren naar het toilet moet en last heeft van winderigheid. Vóór u naar huis gaat, kunt u daarom het beste eerst gebruik maken van het toilet.

U mag weer normaal eten en drinken. Om uw nieren te helpen bij het filteren van het contrastmiddel, raden wij aan om extra te drinken (water, thee, sap) op de dag van het onderzoek.

Hoe komt u aan de uitslag?

De radioloog maakt een verslag van het CT-onderzoek. Indien u dit heeft aangegeven, verschijnt de uitslag in uw patiëntenportaal MijnETZ. Uw behandelend (huis)arts bespreekt met u de uitkomst van het onderzoek.

Tot slot

Als u na het lezen van deze folder nog vragen hebt, kunt u op werkdagen contact opnemen met de afdeling Radiologie.

Aan het begin van het onderzoek vertelt de laborant of radioloog u nogmaals wat er gaat gebeuren. Wanneer u op dat moment nog vragen hebt, kunt u deze ook dan stellen.

UITLEG DIEET

Twee dagen voor het onderzoek

Het is de bedoeling dat u voeding gebruikt waarin weinig voedingsvezels zitten. Dit zorgt ervoor dat de dikke darm beter te beoordelen is op de CT-scan. Hieronder staat beschreven wat u wel en niet mag eten. Veel voedingsmiddelen bevatten noten, zaden of grove vezels. Kies niet voor deze producten, maar neem de naturel variant. Ook groenten en fruit bevatten veel vezels en zijn dus maar in beperkte mate toegestaan.

U moet proberen om ieder uur een glas water of andere toegestane drank te drinken zolang u nog (dunne) ontlasting heeft. Het drinken voorkomt hoofdpijn en uitdroging.

N.B.: **Diabetici** kunnen met vragen over de voorbereiding contact opnemen met hun huisarts of diabetesverpleegkundige.

	Dit mag u WEL eten	Dit mag u NIET eten
Brood en granen	Wit brood, beschuit, toast (naturel) Crackers zonder zaden/pitten, bijv. Matzes Cornflakes Zemelen	Andere graanbevattende ontbijtproducten Bruin-, volkoren- en roggebrood Muesli, cruesli, havermoutpap Ontbijtkoek
Beleg	Kalkoen- of kipfilet, rookvlees, rosbief Witte zachte kaas, smeerkaas 20+ Gekookt ei Honing, stroop, (basterd)suiker	Worst, salami, ham, paté en overige vleeswaren De meeste kaassoorten Pindakaas, marmelade of jam met stukjes fruit of pitjes Gebakken ei, roerei, omelet Vlees of vis uit blik, sandwichspread
Hoofd- maaltijd	Bijna alle soorten vlees, vis, kip: koken, stomen of grillen Kip en gevogelte: ontveld Heldere soepen, bouillon Aardappelen: zonder schil en gekookt/gestoomd, aardappelpuree Witte rijst, pasta	Wild, vleespastei Gebakken of gefrituurd vlees of vis Kant- en klaarmaaltijden Jus, sauzen, mayonaise Gebonden soep of soep met noodles en groenten Gebakken aardappelen, frites Bruine rijst, zilvervlies- of notenrijst, volkoren pasta
Groenten en fruit	Gaargekookte groenten zoals worteltjes, bietjes, bloemkool, broccoli, lof, andijvie en spinazie Vers fruit, mits goed rijp, geschild en ontpit, zoals appel, banaan, peer Appel- of vruchtenmoes	Vezelige groenten zoals asperges, bleekselderij, zuurkool, snijbonen, sperziebonen, prei, doperwtten, peulvruchten, taugé, maïs, champignons, tomaten, sla, ui, knoflook, rauwkost Onrijp fruit Bepaalde fruitsoorten: sinaasappel, grapefruit, mandarijn, ananas, kiwi, mango Gedroogde vruchten zoals dadels, krenten, rozijnen, vijgen, pruimen
Desserts	Gelatinepudding, soja yoghurt, waterijsje	Yoghurt, vla, mousse, ijs en andere zuivelproducten
Extra's	Cake, Maria of San Francisco biscuit (naturel), hoestbonbon, zuurtje, marshmallow	Chips, zoutjes, pinda's, noten, popcorn, overige koekjes, chocolade, olijven
Dranken	(Mineraal)water, thee, koffie, sojamelk, limonade, heldere fruitsappen zonder vrucht vlees, alcoholische dranken	Melk, melkdranken, smoothies, dubbeldrank, koffiemelk
Specerijen	Zout, peper, paprikapoeder, nootmuskaat, kaneel, peterselie, mosterd, ketchup, groene kruidenmixen	Scherpe specerijen, zoals kerrie, sambal, cayenne, chili, gember

Eén dag voor het onderzoek

Vandaag start u met het innemen van laxeremiddelen (magnesiumsulfaat en Bisacodyl®) en jodiumhoudend contrastmiddel (Telebrix gastro®). Deze middelen kunt u aan de balie van de afdeling Radiologie afhalen. Zorg dat u vandaag in de buurt van een toilet bent. Het wordt afgeraden om deze dag buiten de deur te gaan werken. Eet en drink alleen de toegestane producten! Drink veel heldere vloeistoffen vandaag, zoals water en thee. Neem géén melkproducten. Probeer ieder uur een vol glas te drinken.

Vóór het ontbijt

Los het potje magnesiumsulfaat op in een glas water (200 ml) en drink het helemaal op. U mag limonadesiroop toevoegen (N.B.: deze instructie kan afwijken van de gebruikersinstructie op het magnesiumsulfaatpotje). Na een half uur kunt u merken dat de darmbeweging op gang komt. Het middel kan diarree veroorzaken.

Ontbijt (08.00 uur)

Neem 50 ml onverdunde Telebrix Gastro® in met een licht ontbijt (de helft van wat u normaal eet). Houdt u zich aan de toegestane producten.

09.00 uur

1 glas water met 4 tabletjes Bisacodyl® 5 mg (=Dulcolax®).

Lunch (12.00 uur)

Neem 50 ml onverdunde Telebrix Gastro® in met een lichte lunch (de helft van wat u normaal eet). Houdt u zich aan de toegestane producten.

Diner (18.00 uur)

Neem 50 ml onverdunde Telebrix Gastro® in met een lichte avondmaaltijd (de helft van wat u normaal eet). Houdt u zich aan de toegestane producten.

Na het avondmaal mag u niet meer eten. Drink voldoende van de toegestane heldere vloeistoffen.

Dag van het onderzoek

Geen vast voedsel maar blijf wel drinken tot het onderzoek. Probeer enkele malen naar het toilet te gaan zodat de darm zo goed mogelijk leeg is.

Belangrijke telefoonnummers

ETZ (Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis): (013) 221 00 00

Radiologie: (013) 221 03 70

ETZ Elisabeth, route 72
ETZ TweeSteden, route 77
ETZ Waalwijk, richting 35